

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بشپړه لمونځ



ليکوال :- زاهد الله توحيديار "ابراهيم زى" اندر

Email: zahidebrhemzai@gmail.com

کال ه لمريز : ۱۳۹۵/۹/۱۵



سريزه

لمونځ د اسلام دوهم رکن دی چې له لارې يې د بنده او معبود ترمنځ اړيکه ټينگيږي او د يوه رښتيني مسلمان د پيژندنې له نښانو يوه نښه گڼل کيږي او ډېر ستر حکمتونه لري.

لمونځ په رسول الله صلى الله عليه وسلم او مسلمانانو د نبوت په لسم کال د معراج په شپه د عرش له پاسه د الله تعالى او د هغه د رسول ترمنځ د مخامخ خبرو له لارې فرض شوی .

الله تعالى په گڼو مبارکو ايتونو کې مسلمانانو ته د لمانځه امر کوي لکه څرنگه چې الله تعالى فرمايي

((وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاٰكِعِينَ)) سورة البقرة (43)

ژباړه : او لمونځ ترسره کوئ ، زکات ورکوئ او له رکوع کوونکو سره رکوع کوئ.

همدارنگه الله تعالى په نورو گڼو ايتونو کې هم د لمانځه دکولو په اړه په مسلمانانو امر کوي.

لمونځ په اسلام کې ځانگړی او ارزښتناک ځای لري نو باید په ښه توگه ترسره شي ددې دپاره چې لمونځ په سمه توگه ترسره کړو نوموړي دا يو وړوکی کتاب چې د لمانځه په اړه دی ستاسو درانه چوپړ ته وړاندي کړ او د امکان تر حده پوري مې کوبښن کړی دی چې په روانو او ساده جملو کې مطالب راټول کړم، هيله ده چې د لوستونکو د گټې وړ وگرځي. څرنگه چې هيڅکله انسان له غلطۍ څخه خالي نه دی نو که کومه غلطۍ

را څخه شوي وي بخښنه راته کوئ.

په پای کې زه زاهدالله ؛ ابراهيم زی؛ (اندرې) چې اوس مهال د غزني په پوهنتون کې خپلي تحصيلي زده کړي پرمخ بيايم له الله ج څخه ډېر منندوی يم چې ماته يې په دې بوختياو کې د دې مطالبو د راټولولو او ليکولو حوصله راکړه.

ليکوال : ستاسو دخير دُعاگانوته اړ دی.

دپاکی پيژندنه

داوداسه احکام

الف: هغه کارونه چې اودس پرې ماتېرې هماغه کارونه اودس لازموي : لکه دانسان له دوولاروخه دکوم شي وتل؛ قې

کول؛ خوب کول؛ اوداسې نور

ب: داودس د فرضيت دليل

په قرانکريم کې الله تعالی مؤمنانوته خطاب کولوپه ترخ کې فرماي

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْأفْتُم إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ

(المائدة(6)

يعني : اى مؤمنانوكله چې تاسې دلمانځه له پاره پورته كېرئ نو بايد چې خپل مخونه ، اولاسونه ترڅنگلوپورې ووينئ ، په

سرونوباندې لاسونه راتيروى ، اوپنې تريپيوپورې ووينئ

داوداسه فرضونه

داوداسه څلورفرضونه دي

(۱) يوځل دټول مخ پريمنځل

(۲) ترڅنگلوپورې ددواړولاسونوپريمنځل

(۳) دسر دڅلورمې برخې مسح کول

(۴) تريپيوپورې دپنوپريمنځل

داوداسه سنتونه

داوداسه (۱۳) دانې سنتونه دي چې په لاندې ډول دي

(۱) داوداسه لپاره نيت کول

(۲) دبسم الله الرحمن الرحيم ويل

(۳) ترمروندنوپورې ددواړولاسومينځل

(۴) درى واري خوله مينځل

(۵) مسواک وهل

(۶) درى واري پوزې ته اوبوچول

(۷) دپيرې خلالول

(۸) دپنواولاسودگوتوخلالول

(۹) دټول سرمسحه کول

(۱۰) دسريه اوبوسره ددواړوغورونومسحه کول

(۱۱) پير ترتيب سره اودس کول

(۱۲) اول بنى اويياچپ لورى وينځل

(۱۳) په يوه غړې پسې سمدستي بل غړى وينځل

غسل

غسل په لغت کې ټول بدن پرېمنځلوته ويل کيزي اوداسلامي شريعت په اصطلاح کې دشریعت دښودل شوي طريقي سره سم

دحکمي ناپاکۍ لري کولو اويواوخي دثواب حاصلونې په خاطر دټول بدن وينځلوته غسل ويل کيږي

دغسل دفرصيت دليل

الله (ج) فرمايي : **وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَامَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ مَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ وَلَكِنْ يُرِيدُ لِيُطَهِّرَكُمْ وَلِيُنِيمَ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ** (المائدة ٦)

يعني : که دجنابت په حال کې ياست نوپه لمبلوخان پاکړئ ، که ناروغان يامسافرياست ، ياتاسې نه کوم څوک له حاجت پوره کولونه راشي يا تاسې په ښځولاس لگولې وي ، او اوبه ونه مومي ، نوله پاکي خاورې نه کارواخلئ ، پرهغې لاسونه ووهئ ، په خپلومخونواولاسونوباندې يې راکاږئ،الله (ج) نه غواړي چې ژوند درباندي تنگ کړي، خو هغه غواړي چې تاسې سوتره کړي اوخپل نعمت پرتاسې پوره کړي ، ښايي شکروښتونکي شئ

دغسل احکام

الف : دغسل فرضونه

- (١) دخولي پرېمنځل په داسې طريقي سره چې ستوني هم ورسره لوند شي
 - (٢) په پوزه کې اوبواچول
 - (٣) ټول بدن ته په داسې طريقي سره اوبه رسول چې دوښمنه په اندازه ځای هم پکې وچ پاتې نه شي
- دوينستانوبيخونواودنوکانونلاندي ځايونوته اوبه رسول هم ضروري دي که دښځې دوښمنانوبيخونوته اوبه رسيدې دکوڅيو سپڅولوته ضرورت نشته . او که سپړودښځوپه څيرکوڅۍ پرېښي وي دهر وښمنه لمدول پرې فرض دي

ب: دغسل سنتونه

- (١) نيت کول
- (٢) لمړی اودس کول
- (٣) دواړه لاسونه ترمړوندونوپورې مينځل
- (٤) مسواک وهل
- (٥) په ټول بدن درې وارې اوبه تيږول

ج: دغسل ډولونه

غسل په درې ډوله وېشل کېږي ، فرض، سنت، مباح

- (۱) دلویی بې اودسې. (جنابت ، حیض ، اونفاس) څخه دپاکي په خاطرغسل کول فرض دی
- (۱) داجر او ثواب په نیت غسل کول سنت دي ، لکه دجمعی دلمانځه لپاره غسل کول، داختر و نولپاره غسل کول....
- (۳) له بدن څخه دخیر و پاکولو اویا په گرمۍ کې دبدن دپخولو لپاره غسل کول مباح دي

تیمم

دتیمم پیژندنه

تیمم په لغت کې قصد، ارادې، او عزم ته ویل کېږي. اوداسلامې فقهي په اصطلاح کې له حکمي نجاست څخه دپاکوالي په نیت

پاکي خاورې ته قصد کول دي

دحکمي نجاست پیژندنه

حکمي نجاست دنایاکي هغه حالت ته ویل کېږي چې چېتلې بې په سترگونه بڼکاري

خوشریعت نجس گنېلې لکه بې اودسي ، جنابت اونفاس اوداسي نور...

دتیمم درواوالي دلیل

((فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُورًا)) النساء ۴۳

یعنې : که اوبه ونه مومي. نوله پاکي خاورې نه کارواخلی اوله هغې نه خپل مخونه اولاسونه مسح کړئ ، بیشکه الله (ج) له نرمۍ

نه کاراخیستونکې اوبخنښنه کوونکې دی

الف: دتیمم درواوالي صورتونه

(۱) چې داوبو پیدا کولو هیله ختمه شي یادیومیل په اندازه لرې وي

(۲) داوبوپه خواکې دښمن یا کوم ضرري حیوان وي

(۳) دکوهی رسی یا بوکه نه وي

(۴) که بڼځه په کورکې وي له کوره په وتلو اواوبوپه راوړلوکې دهغې دغزت اواوبوپه خطرکې وي

(۵) اوبووي خودڅښلولپاره ایله بس کېږي

(۶) اوبه وي خودصحت لپاره یقیناً ضرررسوي یا ورسره مرض زیاتېږي

(۷) اوبه وي خودضرورت لپاره په گران قیمت وړکول کېږي یا ورسره داخستلو وس اوتوان نه وي

(۸) داوداسه یاغسل په کولوسره دداسې لمانځه دتللوویره وي چې قضاء ونه لري لکه دجنازی لمونځ، داختر و نولمونځ

دخسوف اوکسوف لمونځ

(۹) دډیرې کمزورۍ له امله اوبه نشي راوړلی یا بې له کوهی نشي راییستلې

(۱۰) که څوک په ریل، جهاز، یا بل شي کې سفرکوي او هغه روان وي نه ودریږی ، اوبه هغو کې اوبه نه پیدا کېږي یا اودس کول

ممکن نه وي

(ب) د تیمم فرضونه

(۱) دالله (ج) درضا له پاره له حکمي نجاست څخه دپاکيدونيت کول.

(۲) دواړه لاسونه په خاوره وهل اوپه ټول مخ يې راگرځول

(۳) بيا لاسونه په خاوره وهل دڅنگلوپه شمول يې په دواړه لاسونوراگرځول

(ج) هغه شيان چې تیمم پرې روا يا ناروادی

په خاوره ، او هغه شيان چې دخاوري له جنس څخه دي ، لکه رانجه، چونه ، ډبره ، خښته ، سره خاوره ، مرمر، فيروزه ،

اوداسې نوروياندي تیمم کيږي

کوم شيان چې دځمکې له جنس څخه نه دي ، اويابه اورکې سوزيږي، ايره کيږي ياويلې کيږي لکه لرگي، اوسپنه ، سره زر،

سپين زر، مس، زير، شيشه ، قلعي ، جامه ، فلزات ، سکاره ، کاغذ، نيلون ، ايره ، اويلاستکي شيان تیمم پري نه کيږي . البته په

پورتنيوشيانوکه دومره گرد پروت وي چې په لاس سره معلوم شي يا دوره وکړي بياپرې تیمم روا دی.

لمونځ

لومړی دلمانځه دفرض کېدوشرطونه

لمونځ پر هغه چا فرض دی چې لاندي شريط ولري

(۱) اسلام : پرکافرباندي نشته

(۲) عقل او هوش : پرليونو اوبې هوشه ، دبيهوشي په حالت کې نشته

(۳) بلوغ : پرکوچنی هلک اوانجلی نشته

(۴) دبنځې لپاره له حيض اونفاس څخه پاکوالي

دلمانځه ټول فرضونه (۱۴) دانې دي چې په هغوکې (۷) خارجې دي هغه خارجې يعنې داچې دلمانځه شرطونه دي او(۷) يې

دخلي دي يعنې دلمانځه ارکان

الف: دلمانځه دصحت شرطونه

دلمانځه دصحت شرطونه هغه دي چې دصحت لپاره اړين دي که په دغوشرطونوکې يوه نيمگرې وي لمونځ نه صحيح کيږي

چې په لاندي ډول دي

(۱) له وړې اوغټې بې اودسې څخه پاکوالي

(۲) دبدن پاکوالي

(۳) دجامې پاکوالي

(۴) دهغه ځای پاکوالي په کوم ځای چې لمونځ کيږي

(۵) دعورت پتوالي

(۶) دلمانځه وقت پيژندل

(۷) مخامخ قبلې ته دريدل

(ب) د لمانځه ارکان

دلمانځه د ارکانو څخه هدف هغه فرضونه دي چې په لمانځه داخل دي که له دغو ارکانو څخه په يوه کې هم نقصان رامنځ ته شي

لمونځ فاسيديږي

چې دغه ارکان په لاندي ډول دي

(۱) دلمانځه لپاره نيت کول

(۲) تکبير تحریمه ده

(۳) قيام دريدل

(۴) قرائت ويل: د فرض لمونځونو په لومړنيو دوو رکعتونو کې دنفلو او سنتونو په ټولو رکعتونو کې قرائت ويل فرض دی

(۵) رکوع کول :- څرنگه الله (ج) فرمايلي دي (يا ايها الذين امنوا ارکعوا وسجدوا) (الحج ۷۶)

يعنې: ای مؤمنانورکوع اوسجده وکړئ

(۶) سجده کول

(۷) اخير قاعده

دلمانځه واجبات

دلمانځه د واجباتو څخه مراد هغه مهم کارونه دي چې په لمانځه کې يې ادا کول اړين دي که له دغو کارونو څخه يو پاتې شي نو د

سهوې سجده لازميږي او که قصداً پرېښودل شي نو دلمانځه د فاسيدېدو سبب گرځي

اوددغه لمانځه بيا راگرځول لازميږي چې دغه واجبات په لاندي ډول دي

(۱) د فرض لمونځونو په دوو لومړنيو او دنورو لمونځونو په ټولو رکعتونو کې د فاتحې سورت ويل

(۲) د فاتحې د سورت سره د فرض لمونځونو په دوو لومړنيو رکعتونو او دنورو لمونځونو په هر رکعت کې د بل سورت يوځای کول

(۳) د بل هر سورت نه مخکې د فاتحې سورت ويل

(۴) د قرائت، رکوع، سجدو، اوارکانو ترمنځ ترتيب ساتل

(۵) قومه يعنې له رکوع څخه له راپورته کيدو ورسته سم دريدل

(۶) جلسه يعنې د دواړو سجدو ترمنځ په ارام سره کيناستل

(۷) دارکانو تعديل يعنې رکوع سجده په پوره اطمینان سره اداء کول

(۸) لومړی قاعده

(۹) په دواړو قاعدو کې يو ځل التحيات ويل

(۱۰) دامام لپاره په هغولمونځونو کې قرائت په لوړ او زوړيل چې په جهرويل کيږي لکه دسهار ماښام اوسختن لمونځونه ، او په

هغولمونځونو کې چې قرئت خفيه ويل کيږي خفيه ويل لکه دماز ديگرو اوماسپښين لمونځونه

(۱۱) دالسلام عليكم ورحمة الله وبركاته په الفاظو سره لمونځ ختمول

(۱۲) دعا قنوت ويل او په وتر لمانځه کې د قنوت لپاره تکبير ويل

(۱۳) د دواړو اخترو نو دلمانځه تکبيرونه

دسهي سجده

که دلمانځه له واجباتو څخه يوپه سهوه سره پاتې شي نود سهوي سجده لازميږي چې په لاندی ډول ده
 په يوکار کې خطاکيدوته سهوه ويل کيږي ، په لمانځه کې سهوه دامعنا لري چې له يوچاڅخه په لمانځه کې کموالی اوزياتوالی
 وشي ، ددغې کمي اوزياتي دجبران لپاره ، په اخره قاعده کې له سلام گرځولو وروسته دوه سجده کول عبارت دسهوي له
 سجده څخه دی

دسهي دسجده طريقه

- (۱) په اخره قاعده کې تر تشهد پوري التحيات ويل
- (۲) بنې لوري ته سلام گرځول
- (۳) په اطمینان سره دوه سجده کول
- (۴) له سجدو کولو وروسته التحيات لپاره کيناستل تراخه د درود اودعا په شمول دالتحيات ويل
- (۵) په اخره کې دواړو طرفوته سلام گرځول

د سهوي سجده په لاندی حالاتو کې لازميږي

- (۱) څوک چې دلمانځه په يوړکن (فرضو) کې وروسته والی راوړي مثلاً قيام فرض دی يوڅوک درېم رکعت ته په پورته کيدو کې
 له تشهد وروسته نورهم کینی اودرود شروع کړي ياپه يو رکعت کې درې سجده وکړي. سجده سهوه لازميږي
- (۲) دلمانځه له واجباتو څخه کوم يوپه هيره سره پاتې شي مثلاً دفاتحی سورت يابل کوم سورت چې دفاتحې پسې وروسته ويل
 کيږي هير شي يا داچې لومړنی قاعده په هيره سره پاتې شي. سجده سهوه لازميږي
- (۳) په واجباتو کې وروسته والی رامنځته کيدل مثلاً دفاتحې دسورت سره دبل سورت پيوست کول واجب دی څوک چې
 دفاتحې له سورت څخه وروسته دومره ځنډ چپ ودریږي چې رکوع اوسجده پکې وشي سجده سهوه لازميږي

د سهوې دسجدې ځينې مهم مسايل

- (۱) د فرضو (اركانو) او واجباتو په قصد اړېښودو لرونځ فاسد وي په سجده سهوه نه صحيح كېږي
- (۲) په يوځل سهوه كيدو يا له يوځل څخه زيات سهوه كيدلو سره يواځې يوه سجده سهوه لازميږي
- (۳) كه څوك په لومړي ركعت له سورة فاتحي مخكې التحيات شروع كړي سجده سهوه لازميږي
- (۴) كه په هيره قومه او جلسه پاتې شي سجده سهوه لازميږي
- (۵) كه څوك سهواً اخرنې قاعدې پر ځاى پنځم ركعت ته پورته شي سجده سهوه لازميږي
- (۶) كه له يوچا څخه په فرض لمانځه كې په لومړنيو ركعتونو كې دفاتحي سورت سهواً پاتې شي سجده سهوه پرې لازميږي خو كه په ورستيو كې پاتې شي نه لازميږي
- (۷) دالتحيات، دعاقتوت، اوداخترنو د تكبيرونو په هيرېدو سره هم سجده سهوه لازميږي
- (۸) كه امام د پټ قرات پر ځاى جهري اود جهري پر ځاى خفيه قرات ووايي سجده سهوه پرې لازميږي
- (۹) كه چاته په لمانځه شك پيداشي چې خوركعت به يې وكړل دوه يادري كه دا يې لومړى ځل وي بيا دې لرونځ له سره وكړي او كه بيا بيا ورته دغه شك رالويږي نو هماغه كمه اندازه دې په نظر كې نيسي په اخر كې دې دسهوي سجده وكړي
- (۱۰) كه يو څوك دامام سره په اخريو ركعتونو كې شريك شي او بيا دهغو ركعتونو دراگر څو لومړي مهال چې ورڅخه تللې دي سهوه شي سجده سهوه پرې واجب ده
- (۱۱) كه چا د څلورو ركعتو فرضو پر ځاى پر دوو ركعتو سلام وگرځول بيا ور يادشو چې دوه ركعت به يې ادا كړي دي چاسره دې خبرې نه كوي دوه دې نور هم وكړي دسجده سهوې په كولوسره يې لومځ صحيح شو
- (۱۲) كه چا باندې سجده سهوه لازمه شوي وي او په اخره كې له ياده ووځي او سلام وگرځوي په وريادېدو سره دې سجده سهوه وكړي التحيات به ووايي او سلام دې وگرځوي
- (۱۳) كه يو مسافر په څلورو ركعتو لمانځه كې د دوو ركعتونو په ځاى پوره څلور ركعت وکړي او منځنۍ قاعده كې كينې نو سجده سهوه دي وكړي پدې صورت كې به يې لومړې دوه ركعتونه به فرض او اخري دوه ركعتونه به يې په نفلو كې حساب شي
- (۱۴) دامام په سهوې سره پرمقتديانو سجده سهوه لازميږي، اودمقتدي په سهوې سره دجماعت پروخت نه پرمقتدي سجده سهوه شته اونه پرامام، بلكې مقتدي به دامام متابعت كوي

پورته مسائل دفتي مشهور كتاب هدايه كې په تفصيل سره ذكر شوي دي لومړى

پ— 329-34/وك

دلمانځه سنتونه

د فريضة او واجباتو ترڅنگ په لمانځه کې ځينې نور کارونه داسې دي چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) دلمانځه پرمهال په دوامداره توگه ترسره کړي دي که څه هم ددغو کارونو ترسره کول دلمانځه دفساد سبب نه گرځي بلکې اجراو ثواب لري ځکه چې دادرَسُول الله (صلى الله عليه وسلم) سنت دي اودسنتو ترسره کول له اجراو ثواب څخه تش نه وي دغه سنت کارونه په لاندې ډول دي

- (۱) دتکبيرتحريمه له ويلو دمخه غوږونو ته د دواړو لاسونو پورته کول
- (۲) دلاسونو د پورته کولو پرمهال گوتې خلاصې پرېښودل
- (۳) دتکبيرتحريمه څخه وروسته دنارينه و لپاره په نامه او دښځو لپاره په سينه باندې لاسونه اېښودل
- (۴) ښې لاس په چپ لاس اېښودل
- (۵) دتکبيرتحريمه ويلو پروخت سر نه ټيټول
- (۶) دامام لپاره د تکبيرتحريمه او ارکانو تکبيرونه په لوړ او اوزويل
- (۷) سبحانک اللهم ويل
- (۸) اغوذبالله ويل
- (۹) په هر رکعت کې دسورت فاتحې نه مخکې په پټه توگه بسم الله ويل
- (۱۰) دفرض لمونځونو په دريم او څلورم رکعت کې دفاتحې دسورت ويل
- (۱۱) دفاتحې دسورت په ختميدوسره "امين" ويل
- (۱۲) ثناء، اغوذبالله، اوبسم الله په توگه ويل
- (۱۳) په رکوع اوسجده کې لږترلږه درې ځله تسبيح ويل
- (۱۴) په رکوع کې سراوملايوشان برابرول
- (۱۵) په قومه کې دامام لپاره سمع الله لمن حمده اودمقتدي ربنا لک الحمد اوديوآخې لمونځ کونکې لپاره دواړه ويل
- (۱۶) سجده ته د تلو پر وخت لمړې زنگونه په ځمکه لگول بيا دواړه لاسونه بيايزه او اتندی لگول
- (۱۷) په جلسه واقاعده کې دواړه پښې په داسې شکل درول چې دگوتوسرونه يې قبلي لوري ته برابر وي اودواړه لاسونه په زنگونو اېښودل
- (۱۸) په ورستۍ قاعده کې دالتحيات څخه وروسته درودشريف ويل
- (۱۹) له درودشريف څخه وروسته ماثوره دعا ويل يعنې : " اللهم ربنا" ويل
- (۲۰) لومړی ښي لوري اوبياچپ لوري ته سلام گرځول

دلمانځه مفسدات

دلمانځه له مفسداتوڅخه مرادهغه کارونه دي، چې لمونځ فاسدوي اوباطل يې گرځوي چې په لاندې ډول بيانېږي

- (۱) په لمانځه کې خبرې کول
- (۲) دلمانځه په حالت کې قران کریم ته په کتلوسره تلاوت کول
- (۳) دلمانځه له شرنطوڅخه که کوم شرط پاتې کيدل
- (۴) دلمانځه له ارکانوڅخه دکوم رکن پاتې کيدل ، لکه رکوع ، قيام اوداسي نور....
- (۵) دلمانځه له واجباتوڅخه کوم يو واجب په قصدسره پرېښودل
- (۶) بې له عذره مری- صافول ، اوقصداتوڅخه کيدل
- (۷) دتکليف ، غم ، ياکوم مصيبت له امله ژړاکول ، که دغه ژړادالله (جل جلاله) وېږي وي پروانه کوي
- (۸) قصدایاپه هيره په لمانځه کې خوراک څښاک کول
- (۹) په لمانځه کې قدمونه اخیستل یویادوه قدمه دارتيا په اساس اخیستل پروانه لري
- (۱۰) عمل کثیرکول ، يعنې په لمانځه داسي کارکول چې لیدونکی داسې گومان وکړي چې داشخص لمونځ نه کوي
- (۱۱) دقران پاک په تلاوت کې داسي ستره غلطی کول چې په معنا کې يې تغیراشي
- (۱۲) په لمانځه کې په فقههه خندا کول
- (۱۳) له دیوال یا کاغذڅخه دلیکلې شوي شي په ژبه ویل
- (۱۴) بغیرله امام نه بل چاته فتحه ورکول ، ددواړولمونځ کونکولمونځ فاسدوي
- (۱۵) له موقع نه وروسته امام ته فتحه ورکول ، چې هغه بل ایت ته تللی وي که امام فتحه وانخلي دمقتدي لمونځ فاسدیږي اوکه فتح وانخلي دامام لمونځ فاسدیږي ، نومقتدي ته په کارده چې په دغسي حالت کې دفتحې په ورکول عجله ونه کړي ، اوامام ته په کارده چې مقتديان فتحې ورکولوته اړنه کړي اوسمدستي رکوع ته لارشي
- (۱۶) بنځه له سړي سره ترڅنگ برابره ودرېدل ، په دې شرط چې دومره ځنډ ودرېږي چې رکوع یاسجده پکې کیږي خوکه داسي کومه کوچنۍ نجنلی ودرېږي چې نفساني میلان ورته نه کیږي یاداچې ددواړوترمنځ پرده وي نولمونځ نه فاسدیږي

دلمانځه مڪروهات

دلمانځه مڪرهاتوڅخه مرادهغه ڪارونه دي چي لمونځ خوورسره نه فاسديري البته مڪروه ڪيري ، ځان ساتل ورڅخه په ڪاردي دغه مڪروهات په لاندي ډول دي

(۱) په سرباندي په داسي توگه څادريابل شي اچول چي دواړه لوري يې په اوربانددي راڅپري

(۲) ڪميس يا ڪورتي. په داسي توگه پرځان اچول چي دواړه لستونې يې څپري

(۳) جامي ځانته راټولول اوله دوږوساتل

(۴) دسجدي له ځاي څخه بي ضرورته دډبرولرې كول يايوشي پو كول

(۵) له داسي جامي سره لمونځ كول چي په اسلامي ټولنه كې يې خلگ نه خوبنوي

(۶) دتسويادكومتيازوته دضرورت په حالت كې لمونځ كول

(۷) دسرپولپاره دغوټه ڪړي شويو وينستانوسره لمونځ كول

(۸) دگوتوڅخه ټقونه ويستل يادلانسونوينجې يوپه بل كې وركول

(۹) دسترگوپه ڪونجنو كې يوخوابل خواكتل

(۱۰) په سجده كې څنگلي پرېستل

(۱۱) داسي انسان لوري لمونځ كول چي منماخ ناست وي كه شاپي اړولې وي پروانه لري

(۱۲) دداسي جاموسره لمونځ كول چي دساه لرونكي شي عكس ورباندي وي ياپه داسي مصلي لمونځ كول چي دسجدي

كولوپه ځاي دساه لرونكي شي تصويروي ، په داسي ځاي كې لمونځ كول چي دسردياسه بني ياچپ لوري ته دساه لرونكي شي عكس وي

(۱۳) چي په لومړي صف كې ځاي وي سره له دې هم وروسته

صف كې يواځي ودرېدل

(۱۴) په لاس ياسر دسلام ځواب وركول

(۱۵) په پتوسترگولمونځ كول . بغيرله عذره

(۱۶) يواځي په تندي يايواځي په يزه سجده كول

(۱۷) په خولي ياپټكي ياپه ول سجده كول

(۱۸) بي له عذره په لمانځه كې پلتي وهل

(۱۹) بي له اړتيا په لوړځاي دامام يامقتديانو ودرېدل

(۲۰) ركوع ته دنېكته كيدوپه حالت كې قرات پوره كول

(۲۱) دلمانځه له سنتوڅخه كوم سنت پرېبنودل

(۲۲) دسجدي په حالت كې دواړه پيني له ځمكې نه پورته كول

(۲۳) په فرض لمونځوكې دقران پاك دترتيب خلاف قرات كول

مثلا. په لمړي ركعت كې قل هوالله احد. اوپه دويم ركعت كې (تبت) وويل شي.

(۲۴) په لمانځه كې په گوتوسره دسورتونو

ياتسبحاتوشمير كول

(۲۵) په خوله كې ديوشي اچول چي

دقرات مانع نه وي

د جنازې لمونځ

لومړی درنځور په حقوقو قوباندي رڼا اچوو:

کله چې یو مسلمان رنځور شي بايد نور مسلمان دهغه عیادت او پوښتنې ته ورشي ځکه چې داپه یو مسلمان باندې دبل مسلمان حق دی رسول الله (ص) فرمایلي دي : یو مسلمان پر بل مسلمان باندي شپږ حقونه لري او په بل روایت کې پنځه حقونه لري له هغونه یو دادی چې ((واذمرض فعده)) کله چې رنځور شي باید پوښتنې ته یې ورشي د مریض عیادت (پوښتنه کول) دلاندي حالاتوپه اعتبار جلا جلا احکام لري

الف : که ناروغ دخفلوانوله جملې څخه وي پوښتنه یې فرض عین ده

ب : که خپلوان ونه لري پرنورومسلمانانويي پوښتنه فرض کفايي ده ، درنځورمسلمان پوښتنې ته ورتلل د

هغه حق دي باید اداء شي

ج: او په عامو حالاتو کې دیورنځورپوښتنه کول مستحب دي

پورته مسائل په ((سنن ابی داود ، ۸ ج ، ۲۴۸ ص ، ۲۶۹۴ حدیث ، کې ذکر شوي دي

د جنازې دلمانځه احکام

د جنازې لمونځ فرض کفائي دی فرضیت یې له قران اوسنتو څخه ثابت اومنکر ورڅخه کافر دی

الف : د جنازې دلمانځه فرضونه

(۱) څلور ځله الله اکبر ویل هر تکبیر دیور کعت ځای نسي

(۲) قیام ودرېدل په جنازه کې یې له عذره کیناستل جواز نه لري

ب : د جنازې دلمانځه سننونه

(۱) نیت کول : یعنې په زړه کې تیروول چې د نارینه یا بښځینه ، کوچي هلك یا انجلی جنازه کوي

چې نیت یې په لاندي ډول ده

نَوَيْتُ أَنْ أُؤَدِيََ لِلَّهِ تَعَالَى أَرْبَعَ تَكْبِيرَاتٍ صَلَاةِ الْجَنَازَةِ اَللّٰهُ تَعَالَى وَالصَّلَاةُ لِلرَّسُولِ وَالِدُعَاءُ لِهَذَا الْمَيِّتِ اِقْتِدَاءً
يُتُّ بِهَذَا الْاِمَامِ مُتَوَجِّهًا اِلَى جِهَةِ الْكَعْبَةِ الشَّرِيفَةِ ((الله اکبر))

(۲) رحمد او ثنا ويل (سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ وَجَلَّ ثَنَّاؤُكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ

(۳) درود شريف ويل (اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ وَسَلَّمْتَ وَبَارَكْتَ وَرَحِمْتَ وَتَرَحَّمْتَ عَلَى

إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ

(۴) دعا ويل

الف : دبالغ مړي دعا (نروي که بښه) اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّينَا وَمَيِّتِنَا وَشَاهِدِنَا وَغَائِبِنَا وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا وَذَكَرِنَا

وَأَنْتَانَا اللَّهُمَّ مَنْ أَحْيَيْتَهُ مِنْ أَحْيِيَّتِهِ مِنْ أَفْأَحِيهِ عَلَى الْإِسْلَامِ وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنْنَا فَتَوَقَّهْ عَلَى الْإِيمَانِ اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا
أَجْرَهُ وَلَا تُضِلَّنَا بَعْدَهُ))

ب : دنابالغ مړي دوعاچې هلك وي ((اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ لَنَا فَرَطًا وَاجْعَلْهُ لَنَا أَجْرًا وَذُخْرًا وَاجْعَلْهُ لَنَا شَافِعًا وَمُشَفَّعًا))

که انجلی وي : ((اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا لَنَا فَرَطًا وَاجْعَلْهَا لَنَا أَجْرًا وَذُخْرًا وَاجْعَلْهَا لَنَا شَافِعَةً وَمُشَفَّعَةً))

ڄاڻي:

زه دغه وږو کي ڪتاب خپل قدر من پلار جان

ته ڄاڻي ڪووم ڪهه د ژوند په ٽولو چارو کي

له ماسره ڀيري هلي ڪلي ترسره ڪري.

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**